

Fra
Skolen for eiendomsfag as
Pb. 637 Sentrum
0106 Oslo

Til
Kunnskapsdepartementet
v/ Universitets- og høyskoleavdelingen
Pb 8119 Dep.
0032 Oslo

Oslo, 1. september 2017

Deres ref. 17/3442 Høring av rapport – gjennomgang av tilskuddsordningen for private høyskoler

Innledning og sammenfatning

Skolen for eiendomsfag har med stor interesse lest rapporten «*Med kvalitet som kriterium – gjennomgang av tilskuddsordningen for private høyskoler*» og ekspertgruppens anbefalinger i denne. *Skolen for eiendomsfag* velger med dette å gi et høringssvar. Vi er én av de private skolene som ennå «ikke er innenfor», men som i disse dager venter i spenning på NOKUT-avgjørelse om akkreditering av studie basert på søknad sendt inn våren 2017.

Vi opplever rapporten «*Med kvalitet som kriterium*» som en solid fremstilling av dagens regelverk samt de nylige endringer av lover og forskrifter knyttet til høyere utdanning. Rapporten gir også en interessant oversikt over tallmessige størrelser i dagens høyskole- og universitetssektor. **Vi opplever dog i dokumentet en svikt mellom det deskriptive og faktamessige på den ene siden og konklusjonene på den andre siden. I tillegg mener vi én opplysning i rapporten (som blir viktig mht. konklusjonene) er sterkt villedende.** Vi vil hevde at ekspertgruppens anbefaling om institusjonsakkreditering som kriterium for statstilskudd i praksis vil medføre innskrenkning i etableringsretten samt bidra til et større fremtidig gap mellom høyere utdanningstilbud og yrkeslivets behov. Dette vil bli nærmere begrunnet nedenfor.

I perioden 2016 – 2017 har det skjedd store regelverksendringer knyttet til høyere utdanning. I samme periode har *Skolen for eiendomsfag* forberedt søknad om akkreditering av studie og vi har gjennom vårt søknadsarbeid tilpasset oss disse nyere endringene. **Men den siste tidens regelverksendringer sammen med en evt. ytterligere endring med basis i rapportens anbefaling om institusjonsakkreditering som kriterium for statstilskudd, vil kunne gi et resultat som vi stiller oss spørrende til om faktisk er tilsiktet og/eller ønsket. Med rapportens anbefaling om institusjonsakkreditering som kriterium for statstilskudd, vil man kunne risikere at**

de behovene vi lenge har sett i yrkes- og samfunnslivet fortsatt ikke blir møtt fordi barrieren for å få komme «innenfor» og å tilby slik relevant og kvalitativ utdanning ytterligere blir økt.

I rapporten skrives det at private høyskoler er trukket inn i arbeidet med utredningen. Det gjelder de eksisterende høyskolene. Ikke vi som står på terskelen til å bli en høyskole med akkrediterte studier. For oss har nåløyet blitt trangere de siste årene gjennom regelverkets stadige nye krav som må oppfylles som forutsetning for å søke og evt. få akkreditering av studier, og også deretter krav knyttet til å søke og evt. å få institusjonsakkreditering.

Bakgrunnen for vår søknad om å søke NOKUT-godkjenning er å fylle et behov i yrkes- og samfunnsliv vi i tjuen år har sett at eksisterende statlige og private høyskoler og universitet ikke har møtt. Vi har derfor, sammen med selskapet Senter for eiendomfag og dets tjuenårige kontakt med norske og utenlandske universitet og høyskoler, bransje og akademiske fagkrefter, lagt ned et stort arbeid med søknad om akkreditering av studie og forberedelser til en høyskoleaktivitet i tråd med dagens nye regelverk. Et regelverk som for oss allerede slo inn ved søknadstidspunkt, men som først vil gjelde fra utgangen av 2018 for de som allerede «er innenfor» (jfr. s 17 i Rapporten samt ny studietilsynsforskrift).

Utdypning av synspunkter

La oss først redegjøre for den overnevnte misledende fremstillingen på ett vesentlig punkt i rapporten. Dette gjelder redegjørelsen om at «institusjonen tidligst kan søke akkreditering som høyskole fem år etter at den satte i gang studietilbud» (s. 90, 1. avsnitt) dersom man innfører krav om institusjonsakkreditering som vilkår for å søke tilskudd fra staten. Det er lett å basere videre anbefalinger på tallfestingen «**fem år**» når man leser rapporten. **I praksis betyr det dog, for alle nye skoler som ikke «er innenfor» på det tidspunkt en evt. ny ordning blir vedtatt som konsekvens av rapportens anbefalinger, at det tar minimum ti år** fra en oppnår akkreditering av et studium inntil man evt. får tilskudd fra staten (dersom ingen forsinkelser i søknads- og behandlingsprosesser). Dette grunnet kombinasjon av siste års regelendringer om minimum å søke om akkreditering av bachelorstudier (jfr. § 3.1. i universitets- og høyskoleloven) og å ha uteksaminert tre kull av disse før søknad om institusjonsakkreditering + foreslått krav om å ha oppnådd institusjonsakkreditering før søknad om statstilskudd. At tidslinjen er 10 år, fremkommer fra vår omtrentlige illustrasjon nedenfor:

	Vår-halvåret	Høst-halvåret
År 1	Søknad om akkreditering av bachelorstudium	NOKUT akkrediterer studiet og departementet godkjenner
År 2	Forberedelser og opptaksrutiner studenter	Start 1. kull
År 3		Start 2. kull
År 4		Start 3. kull
År 5	Uteksaminering 1. kull	
År 6	Uteksaminering 2. kull	
År 7	Uteksaminering 3. kull	Søke om institusjonsakkreditering
År 8	Institusjonsakkreditering oppnås	Søke om statstilskudd
År 9		Statsbudsjett behandles
År 10	Evt. statstilskudd oppnås	

Skolen for eiendomfag mener den foreslåtte ordningen med institusjonsakkreditering som kriterium for å søke statsstøtte vil føre til fire kategorier av institusjoner hva gjelder rammevilkår:

- Statlige institusjoner som har statlig finansering fra starten av.
- Private høyskoler som «er innenfor ordningen» samt er institusjonsakkrediterte, og dermed fortsatt «er innenfor».
- Private høyskoler som «er innenfor ordningen», men ikke p.t. er institusjonsakkrediterte, og som nå foreslås å få en overgangsordning på 5 år for evt. å tilpasse seg institusjonsakkreditering som kriterium for videre mulighet for statstilskudd.
- Private høyskoler som ennå ikke «er innenfor ordningen», men som allerede i kvalitet og kvantitet må forholde seg til et sterkt innskjerpet regelverk (herunder endring i universitets- og høyskoleloven, ny studiekvalitetsforskrift, ny studietilsynsforskrift, lovvedtak 70 (2016-2017)).

Skolen for eiendomsfag er av den oppfatning at ekspertgruppens forslag om institusjonsakkreditering som kriterium støter mot konkurranserettslige prinsipper, etableringsretten og forvaltningsrettslig likebehandling. Eksisterende skoler får et fortrinn overfor skoler som ønsker å etablere seg. Dette gir konkurranserettslig ulikebehandling og medfører en restriksjon på etableringsretten. Restriksjoner på etableringsretten er bare tillatt når dette er forholdsmessig og det fastsatte målet ikke kan nås med andre virkemidler. *Skolen for eiendomsfag* mener at målet om kvalitet i høyere utdanning allerede nås med de virkemidler som er innført gjennom regelverksendringer siste år. Ekspertutvalgets foreslåtte ordning vil medføre god gammeldags laugsbygging og struping av nye initiativ. Man etablerer en ordning som blir robust inntil det sementerende. *Skolen for eiendomsfag* vil i denne forbindelse vise til plenumsdommen fra Høyesterett i saken mellom Holship Norge AS og Norsk Transportarbeiderforbund, se HR-2016-2554-P. *Skolen for eiendomsfag* mener det må være slik at enten er støtte i praksis tilgjengelig for alle eller for ingen. Skal det være støtteordninger, vil den foreslåtte karenen for nye skoler mangle tilstrekkelig saklig og forholdsmessig begrunnelse til at den kan være gyldig etter likebehandlingsprinsippene i konkurranseretten og forvaltningsretten.

Generelt er det i dag en forskjellsbehandling av private og statlige høyskoler og universitet. Det er riktig som rapporten påpeker at nye regelendringer har gjort at samme kvalitetskrav stilles til dem alle, men mens statlige institusjoner har finansiering fra start, har private først måtte gå igjennom søknad om akkreditering av studier (som nylig er hevet til søknad om bachelorstudier som minimum) før en kan søke tilskudd fra staten. Nå foreslår ekspertgruppen at krav om institusjonsakkreditering innføres i tillegg (noe som tidligere kunne omsøkes etter å ha uteksaminert studenter i to år og nå i vedtatt regelverk er endret til et krav om uteksaminering av tre kull av bachelorstudenter).

Ved at kravet til akkreditering av studier allerede og nylig har økt, og i tillegg at terskelen for å søke om institusjonsakkreditering nylig har økt, og det nå i tillegg evt. legges på et krav om at oppnådd institusjonsakkreditering skal være på plass før en kan søke statlig tilskudd, sementeres den statlige finansieringa til dem som allerede «er innenfor», med stor fare for en «sentering» av type studietilbud. I en tid hvor samfunnet rundt oss er i kontinuerlig og akselererende endring, er det behov for at utdanningssystemet fanger opp dette. Ved å stramme inn porten for 1) å søke om akkreditering av studier og deres nivå (som allerede er gjort), samt 2) å innføre en lengre periode før skoler kan søke om akkreditering av institusjonen (som allerede er gjort), og nå anbefale å 3) stramme inn muligheten for finansiell støtte, er vi redd for at utdanningssektoren i redusert grad klarer å møte samfunnets behov.

Rapporten er opptatt av at private og statlige behandles likt, og fortsatt skal behandles likt, noe som ikke avspeiles i ekspertgruppens konklusjon. Dersom en privat høyskole gjennom 10 år først skal 1) bevise at utdanningen og skoledriften fungerer, og 2) deretter være avhengig av at Stortinget finner det riktig at skolen får tilskudd, er vi redd for at det kun er miljøer med eksepsjonelt høy privat eller ideell finansiering og sterke trosmessige eller kommersielle innretninger som vil etablere seg. Dette er vel ikke hensikten med forslaget?

Slik regelverket allerede er omformet, er det «ingen butikk» i å drive en høyskole. Eierne kan ikke ta utbytte dersom de ønsker statsstøtte. Ressurser skal også anvendes på rapportering og tilsyn, og en rekke kriterier skal følges internt i tråd med bl.a. kvalitetsnormen. Hvorfor skulle da nye skoler som oss likevel satse på å gi et høyere utdanningstilbud? Det finnes én grunn, og én grunn alene: Vi opplever at utdanningssektoren ikke svarer på alle yrkeslivets- og samfunnets behov. Vi ønsker å tette ett av disse hullene da vi etter en rekke år har sett at ingen andre tetter dette. Dette er derfor ikke en ordinær bedriftsetablering med henblikk på avkastning til eierne. Vi kommer til å være på «tå hev» for å levere beste kvalitet. Vi opplever nå innstramminger som vil hegne om de som allerede «er innenfor».

La oss til slutt komme med et forslag mht. statens virkemiddelbruk for å sikre kvalitet i private høyskoler:

Stol på at den politisk ønskede effekten av nylige innstramminger i lov og forskrifter slår til; både med tanke på å oppnå kvalitet og å forhindre handlinger man ikke ønsker. Det nylig endrede regelverket har hatt, og vil få, en rekke virkninger. Det nye regelverket er i sum en meget sterk innstramming av tidligere regelverk, og er allerede et omfattende virkemiddel for å oppnå kvalitet slik myndighetene har villet definere kvalitetsbegrepet. Ytterligere innstramminger gjennom institusjonsakkreditering som kriterium for å søke tilskudd fra staten, vil i praksis «sementere» og stenge ute innovasjon og omstilling fra nyetablerere. Innovasjonspolicyen på andre sektorområder legger til rette for økonomisk og annen bistand i startfasen. Evt. tilskudd etter 10 års drift innen det private høyskoleområdet er i realiteten det samme som å si at det ikke vil bli behov for miljøer som fanger opp «hull» i utdanningstilbudet.

Med hilsen

Siri Legernes (nestleder, e.f. fra styreleder)
Styret

Bjørg Totland
Administrerende direktør
Mobil: 96 04 91 80
E-post: bt@eiendomsfag.no

Skolen for eiendomsfag
Besøksadresse: Øvre Vollgate 7, Oslo
Postadresse: Pb. 637 Sentrum, 0106 Oslo